

Gloria să strălucească
Și-o eternă tinerețe
Pe stăpîni să-i fericească!

(Zînele se-ntorc din palat.)¹

Și acum,
În zbor, la drum!
Ne-ntîlnim iar în amurg!

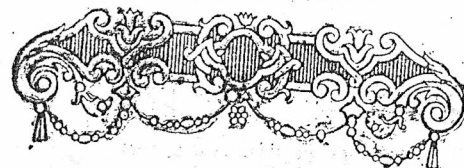
(Oberon, Titania și Zînele ies.)

PUCK

Dacă umbre, ce sîntem,
V-am adus vreo supărare,
Credeți (și atunci avem
Un cuvînt de apărare)
Că în somn v-au apărut
Toate cîte le-ați văzut.
Și atunci povestea noastră
Nu-i decît un searbăd vis
Care nu vă fi proscris
De bunăvoința voastră.
Dar pe numele meu bun
Și cîstit, mă jur eu, Puck,
În curînd am să v-aduc
Ceva nou și mult mai bun,
De n-o fi așa cum spun,
Puck rămînă de minciună.
Puck e hotărît să facă
Tot ce poate să vă placă.
Și acuma, noapte bună
Tuturor și nu plecați
Pînă ce n-aplaudați!

(Iese.)

¹ Indicația nu figurează în original (n.r.).

MULT ZGOMOT PENTRU NIMIC

În romînește de Leon Levičhi

THESEU

Îl va găsi la lumina stelelor. Iat-o!

(*Intră Thisbea.*)

Și cu bocetul se-ncheie și piesa.

HIPPOLYTA

Eu aș crede că n-ar trebui să bocească prea mult pe urma unui asemenea Pyram; n-ar strica s-o mai scurteze.

DEMETRIUS

Pînă și o molie ar fi în măsură să cumpănească între Pyram și Thisbea; vai de-așa bărbat; dar ferește-mă, Doamne, și de așa femeie.

LYSANDER

Mi se pare că ochii ei dulci l-au și zărit.

DEMETRIUS

Și acu', ia auziți cum se tînguiește.¹

THISBEA

Oare dormi tu, copilăș?
Hai, deșteaptă-te! Ei aș!
Ce? Mort? Spune un cuvînt!
O, Pyrame, ce-ai făcut?
Nu răspunzi? Rămîi tăcut?
Înveli-va un mormînt
Ochii tăi dulci și senini!
Și sprîncenele de crîn,
Și gura-ți dragălașă,
Nasul tău ca o cireasă
Nu mai sînt, ah, nu mai sînt!
Biata inimă se frînge,
Frînge-te și nu mai bate!

¹ Replica lipsește în traducerea lui St. O. Iosif (n. r.).

O, veniți voi trei surate
Cu-ale voastre mîini fatale
Și ca laptele de pale,
Și muiati-le în sînge,
Pentru că tăiarăți, Parce,
Firul scump al vieții sale.
Limbă, stai și nu mai toarce!
Vino, spadă sîngerată
Și a sînului zăpadă
Cu-ascuțișul tău sfîși-o!
Astfel Thisbe fu să cadă!
Mor! Adio! Mor! Adio!

(*Moare.*)

THESEU

Luna și Leul au rămas să înmormînteze morții.

DEMETRIUS

Da, și Zidul tot așa.

BOTTOM

Nu, nicidecum. Zidul care despărțea pe părinții lor s-a dărîmat. Dacă doriți acum să vedeți...

EPILOGUL

Sau să auziți un dans bergamasc jucat de doi comedianți din trupa noastră?

THESEU

Nici un epilog, vă rog; piesa dumneavoastră n-are nevoie de apologie. Nu vă scuzați. Actorii fiind morți e de prisos să mai fie fluierați. Dacă acela care a scris piesa ar fi jucat rolul lui Pyram și s-ar fi spînzurat de brîul Thisbei, ar fi fost o tragedie foarte frumoasă; și aceasta este, nu-i vorbă, destul de frumoasă și foarte

DEMETRIUS

Nu chiar, stăpîne; căci bărbăția lui nu e în stare să se măsoare cu înțelepciunea lui; cită vreme vulpea se măsoară cu un gîșcan.

THESEU

La o adică nici înțelepciunea lui nu e în măsură să-i înfrunte bărbăția, pentru că nici gîșcanul nu înfruntă vulpea. Dar ce s-o mai lungim? Lasă-l pe seama înțelepciunii și hai să auzim Luna.¹

LUCIU-DE-LUNĂ

Ăst fanar înfățișează luna cea încornorată.

DEMETRIUS

Ar trebui să poarte coarnele în frunte.

THESEU

Nu e Crai-Nou. Coarnele nu i se văd pentru că e lună plină.

LUCIU-DE-LUNĂ

Ăst fanar înfățișează luna cea încornorată
Și cu mine dimpreună omu-n lună totodată.

THESEU

Asta-i greșeala cea mai mare din toate; omul ar trebui să fie în lună: cum ar putea fi altfel omul din lună?

DEMETRIUS

Nu poate, din pricina luminării: priviți cum fumegă opaițul.

¹ Din ultimele patru replici, în traducerea lui St. O. Iosif nu figura decît: „Theseu: S-auzim luna!” (n.r.).

HIPPOLYTA

Sînt sătulă de luna asta, aș vrea să se schimbe ca de obicei.

THESEU

Socotind după slaba lumină a minții sale, ai crede că stă s-apună. Dar totuși, trebuie să fim politicoși și cu rînduială și s-așteptăm pînă vine ceasul.

LYSANDER

Zi mai departe, Lună!

LUNA

Tot ce-am zis e că fanarul acesta e luna; eu omul din lună; crîșnia aceasta de mărăcine e-a mea și cățelul de asemenea.

DEMETRIUS

Toate astea ar trebui să fie în fanar, deoarece sînt în lună. Dar... tăcere! Iată pe Thisbea!

THISBEA

Ninus zace aci în groapă, însă unde e Pyram?

LEUL

(răcnește)

O!

DEMETRIUS

Bine ai răcnit, Leule!

THESEU

Bine ai fugit, Thisbeo!

THESEU

Nu-mi vine-a crede că un leu vorbește.

LYSANDER

Nu-i de mirare, prea mărite; vorbească și leul unde vorbesc atîția măgari.

ZIDUL

În acest poem se-ntimplă, că și eu, numitul Snout,
Reprezint un zid, dar zidulăsta, rog să fiu crezut,
Are crăpături și găuri multe care pot lăsa
Să șoptească-ades în taină pe Pyram cu Thisbea sa.
Tencuiala, piatra, varul ce-l vedeți, vădesc curat
Că sînt zid în toată legea, că sînt zid adevărat.
Iar la dreapta și la stînga prin spărturile aceste
Își șoptesc fricos amantii amoroasa lor poveste.

THESEU

Se poate cere de la var și tencuială și o perucă să se exprime mai frumos.

DEMETRIUS

N-am mai ascultat niciodată, stăpîne, zid așa de duhliu!

THESEU

Pyram s-apropie de Zid. Tăcere!

PYRAM

Noapte neagră la culoare, noapte groaznică ce vîi,
Noapte care totdeauna ești pe loc ce nu e zi!
Noapte! noapte! noapte tristă! noapte! noapte!
Vai! mă tem

C-a uita să vină Thisbea la-ntîlnirea ce-o avem;
Iar tu, Zidule, o dulce Zid dragut, care te ții
Între casele bătrîne și desparți pe-ai lor copii,
Zidule! O, Zid simpatic! Dulce Zid frumos, mi-arată
O spărtură- a ta prin care ochii mei pot să străbată.
(Zidul își răsfiară degetele.)

Mulțumesc, o, Zid prieten! Jupiter te aibă-n pază!
Dar ce vād? Nu vād pe Thisbea mea iubită! Ce-nsemnează?
O, Zid afurisit, tu-mi ascunzi comoara mea.
Blestemată fie-ți piatra, dacă mă tratezi așa!

THESEU

Îmi pare că și Zidul s-ar cădea
Să blesteme, căci, chipurile, simte.

PYRAM

Nu, asta nu, mărite doamne! „Dacă mă tratezi așa“
e replica Thisbei. Ea va intra în scenă și eu voi pîndi-o
prin zid. Veți vedea că e tocmai așa cum zic. Iat-o că
vine.

(Intră Thisbea.)

THISBEA

Zidule, ce-atît de-adesă în amara clipă cînd
Mă despart de mîndrul Pyram, tu m-auzi cum gem
plîngînd,
Gura-mi de cireasă-adesă se apleacă să-ți sărute
Pietrele cu tencuială și cu var și-n veci tăcute!

PYRAM

Pare că zăresc o voce... În spărtură mă reped
Să aud figura Thisbei...

THISBEA

Ah, tu ești, Pyrame, cred.

PYRAM

Crede ce poțtești, iubito: sînt iubitul tău fidel
Ca Lysandru către Hera, ba chiar și mai și ca el!

THISBEA

Eu-ți voi fi ca și Helena-de fidelă, pînă mor.

Prea tristă comedie... Trist și comic?
Scurt și plictisitor? E, cum s-ar zice,
O gheață caldă și-un omăt fierbinte¹, —
Ciudată-mpărechere de cuvinte!

PHILOSTRAT

E-o piesă de vreo zece vorbe;
Dar pentru zece vorbe chiar, prea lungă
Și foarte plicticoasă, prin urmare.
Nici un cuvânt nu e la locul lui,
Nici un actor în rol... Și-i tragică,
Stăpîne, pentru că în piesa-aceasta
Pyram se sinucide: ceea ce,
Mărturisesc, pe cînd se repeta
Îmi stoarse lacrimi, însă nu de jale.
Ci lacrimi cum n-a mai vărsat vreodată
Nici veselie cea mai zgomotoasă.

THESEU

Și cine sînt aceia care-o joacă?

PHILOSTRAT

Bărbați cu palma aspră cari lucrează
Aci-n Atena, care — de cînd sînt ei —
Nu și-au muncit cu astfel de lucruri mintea
Și care-acuma cea dintîia dată
Și-au chinuit memoria, s-o poată
Juca în fața noastră-n astă-seară.

THESEU

S-o auzim.

PHILOSTRAT

O, nobilul meu duce!
Nu-i vrednică de noi. Am ascultat-o

¹ Aluzie la celebrele procedee eufimistice, la mare preț în literatura curteană a vremii (n.r.).

Și nu-i nimica, nu-i nimic de ea.
Doar numai poate de-ați simți plăcere
Văzînd ce-amarnic s-au trudit, sărmanii,
Spre-a vă sluji-n ăst chip.

THESEU

Vreau s-o ascult.

Nimic nu-i rău pe lume, cînd pornește
Din zel curat și din intenții bune.
Chemați actorii! Doamnălor, poștiți!

HIPPOLYTA

Nu-mi place să privesc cum neputința
Se zbuciumă-n zadar, cînd sîrguința
Nu-i ajutată de-nsușiri firești.

THESEU

Dar, Hippolyta mea, n-o să privești
Așa ceva.

HIPPOLYTA

Nu spune Philostrate
Că n-au habar de ce voiesc să joace?

THESEU

Cu-atît mai mult socot că li se cade
Recunoștința noastră. De vor face
Greșeli oricît de mari, și de tot felul,
Le voi ierta cu bucurie zelul,
Făr-a căta să-l judec după roade...
Pe-oriunde-am fost, mari cărturari, din timp
Și-au chibzuit cuvîntul de binețe.
Dar, i-am văzut pîlînd și-nfrigurați,
Cu graiul poticnit în toiul frazei,
Că-și gîtuie mult migălită vorbă
Și, amuțiți de spaimă, pîn'la urmă,
Că nu-și rostesc cuvîntul. Dar mă crede,

QUINCE

Bottom! Ce zi colosală! Ce zi cu noroc!

BOTTOM

Scumpi maestri, aş putea să vă spun câte-n lună şi-n soare. Dar mai bine nu mă-ntrebaţi, căci dacă v-aş spune, n-aş mai fi atenian de omenie. Şi cu toate astea, nu fac decît să vă povestesc ce-am păţit.

QUINCE

S-auzim, dragă Bottom!

BOTTOM

Pune-ţi pofta-n cui! Atît vă spui că ducele a cinat. Îmbrăcaţi-vă. Puneţi-vă baieri bune la bărbî şi nojiţe bune la papuci! Ducele vine. Fiecare să-şi repete rolul, căci, ca să nu mai lungim vorbă, piesă noastră a fost aleasă! În orice caz, Thisbea să se primenească; şi cel care face pe leul să nu-şi roadă unghiile, care trebuie să-i atîrne afară ca nişte gheare de leu. Şi, scumpii mei confrăţi, nu mîncăţi ceapă, nici usturoi; avem de spus lucruri frumoase şi nu mă îndoiesc că ducele, auzindu-le, va spune că e o comedie foarte dulce... Nici o vorbă mai mult şi... înainte! Vine ducele!

(Toţi ies prin dreaptă.)¹

¹ În original: „Ies.” (n.r.).

ACTUL V

SCENA 1

Theseu, Hippolyta, curteni şi suita.
Vin din dreapta şi stînga pe scări în fund. În frunte purtători de torţe şi muzicanţi, cu flaute, clarinete şi trompete. Muzicanţii rămîn sus, purtătorii de torţe se împart în spaţiul ce-l au de luminat.¹

HIPPOLYTA

O, soţul meu, ce spun aceştia este
Cu-adevărat ciudat.

THESEU

Mai mult ciudat
Decît adevărat. N-am pus temei
Pe basmele cu zîne niciodată.
Lunaticii, poezii şi smintiţii
Mint mai presus de orice-nchipuire.
Cutare vede draci mai mulţi ca-n iad;
Acesta e nebunul. Altul care
E-ndrăgostit în frenezia lui
Zăreşte a Helenei frumuseţe
Pe fruntea unei negre egiptene.
Poetul, cînd îşi rătăceşte ochii
Scînteietori de pe pămînt la ceruri.

¹ În original, întreaga indicaţie scenică se rezumă la: „Intră Theseu, Hippolyta, Philostrate, curteni şi suita.” (n.r.).

DEMETRIUS

Stăpîne, de la fata cea frumoasă
A lui Nedar aflai de fuga lor
Și planul de-a s-ascunde-aci-n pădure.
Eu, furios, i-am urmărit; Helena,
Aprinsă de iubire, m-a urmat,
Dar nu pot ști prin ce putere, duce
(Căci e-o putere supraomenească),
Amorul ce-l simțeam pentru Hermia
S-a risipit și s-a topit ca spuma,
Așa că pentru mine este-acuma
Ca amintirea unei jucării
Ce mă-ncînta, pe cînd eram copil.
Acum credința, dorul inimii,
Tot ce m-atrage, tot ce mă desfată
E doar Helena, prea frumoasa fată
A lui Nedar. Nainte de-a vedea
Pe Hermia, era aleasa mea:
Acum re-ntors la dînsa, voi rămîne
Helenei credincios pe veci, stăpîne!

THESEU

Norocul vă slujește de minune,
Copiii mei! Vom mai vorbi pe urmă
De minunata voastră întîmplare.
Tu pîn-atunci, Egeu, te vei supune
Voinței mele. Chiar acum, în templu,
Perechile acestea, dimpreună
Cu noi, vor fi unite pe vecie!
Și cum e dimineata-naintată
Rămîne vînătoarea pe-altă dată!
Veniți toți la Atena. Trei părechi!
Va fi cu-atît mai mîndră sărbătoarea!
Să mergem, Hippolyto!

(Theseu, Hippolyta, Egeu și suita ies prin stînga.)¹

DEMETRIUS

Tot îmi pare

¹ În original: „Ies Theseu, Hippolyta și suita.” (n.r.).

Așa de mic, așa nelămurit
Ca niște munți pierduți departe-n zare...

HERMIA

Eu parcă m-aș uita ponciș: văd dublu.

HELENA

Eu tot așa. Demetrius pe care
L-am regăsit îmi pare-un juvaer
Ce-ar fi al meu și parcă nu-i al meu!

DEMETRIUS

Eu parcă dorm și încă mai visez.
N-a fost aci acuma bunul duce
Și nu ne-a dat poruncă să-l urmăim?

HERMIA

A fost și tatăl meu.

HELENA

Și Hippolyta.

LYSANDER

Ne spuse parcă să-l urmăim la templu.

DEMETRIUS

Deci nu visăm: să mergem! Și pe drum
Vom mai vorbi de visurile noastre.

(Ies.)

(Bottom se deșteaptă.)

BOTTOM

Dacă-mi vine replica, strigați-mă și răspund...
Textul meu zice: „Prea frumosul meu Pyram”. He! Ho!

Roșie-a lui Cupidon!
Titania, trezește-te din somn,
Crăiasa mea cea dulce!

TITANIA

Oberon,
Ce bazaconii am văzut în vis!
Părea că mă-ndrăgisem de-un măgar!

OBERON

Acolo zace-amicul tău! Privește-l.

TITANIA

Cum s-a-ntîmplat aceasta? Cum se poate?
Ce hîd îl văd acum ochii mei!

OBERON

Tăcere. Puck, ia capul binișor.
Titania, zi muzicii să vină
Și să înceapă-o melodie lină,
Și-un somn mai greu ca somnurile toate
Cuprindă-aceste cinci ființi culcate,
Legînd cele cinci simțuri ale lor!

TITANIA

Înceapă muzica adormitoare!

PUCK

Cînd vei deschide ochii tăi de prost,
Să te crucești gîndindu-te ce-ai fost!

OBERON

Hai, ziceți, cîntăreților! Tu vină
Să ne-mpăcăm, frumoasa mea regină.
Mîini pe la miezul nopții, tu și eu,

Vom dăntui la nunta lui Theseu
Și-i vom aduce spor și bucurie
În fericita lor căsătorie.
Tot în aceeași seară se cunună
Părechile ce dorm aci-mpreună.

PUCK

Crai al zînelor, ne-am dus:
Cîntă ciocîrlia sus!

OBERON

Hai, regină, în tăcere,
După umbra care piere,
Să călătorim mai iute
Decît sfera lunii mute.

TITANIA

Haidem și în zbor să-mi spui
Cum se face că zăcui
Pe pămînt aci-ntre flori
Între simpli mûritori?

(Ies. Coruri de vînătoare în culise.)¹
(Intră Theseu, Hippolyta, Egeu, suită de vînătoare.)

THESEU

Să meargă unul dintre voi să cate
Pe pădurar; căci împlinit-am slujba.
Și pentru că, iubito, ne-au prins zorii,
Ai să-mi ascuți hăitașii concertînd;
Porniți-i în vîlcea, către apus.
Degrab vă rog, vedeți de pădurar.
Noi, mîndra mea crăiasă, om sta pe-o culme
Și ne vom desfăta cu armonia
Ecolui pătruns de lătrături.

¹ Adaptată necesității scenei elizabethane care, după cum se știe, nu cunoștea culisele, indicația lui Shakespeare e „Răsună corni înăuntru.” (n. r.).

ACTUL IV

SCENA 1

*Intră Titania, Bottom și Zîne din suită. Numai-
decît apoi Oberon, nevăzut, în fund pe costișă.¹
Lysander, Demetrius, Helena.*

TITANIA

O, vin' pe-acest scump așternut de flori!

(Se așază cu Bottom pe dîmbul de flori.)

Vreau să-ți dezmierd obrazul tău plăcut,
Să-ți încunun drăguțul tău căpșor
Cu trandafiri mascați, stropiți de rouă,
Și-apoi, odorul meu, vreau să-ți sărut
Urechile frumoase amîndouă.

BOTTOM

(cu o cunună de flori pe cap)

Unde e Măzăriche?

MAZĂRICHE

Iată-mă-s!

¹ În original, indicația scenică se oprește la „Oberon, nevăzut.”
(n.r.).

BOTTOM

Scarpină-mă-n ceafă, te rog, Măzăriche! Unde-i mu-
siu Păinjenis?

PĂINJENIS

Iată-mă.

BOTTOM

Musiu Păinjenis, dragă musiu, prinde armele-n
mină, omoară-mi albina ceea cu pulpe roșii care stă
pe scaiete, colea; și adă-mi punga ei de miere. Dar
nu te-nfierbînta prea mult, drăguță, în această ispravă
și, dragă musiu Păinjenis, ia sama să nu se spargă
punga cu miere. Mi-ar părea grozav de rău să te văd
năclăit de miere. Unde-i Firicel-de-Muștar?

FIR-DE-MUȘTAR

Iată-mă-s!

BOTTOM

Băiete, lăbuța ta aici, musiu Fir-de-Muștar! Lasă
reverențele, te rog, dragă Firicel-de-Muștar.

FIR-DE-MUȘTAR

Ce porunciți?

BOTTOM

Nimic, drăguțule. Doar să-i ajuți Măzărichei la scăr-
pinat. Cată să merg la bărbier, drăguță, căci mi se
pare că mi-a crescut o claie de păr pe obraz și sînt de
felul meu un măgar foarte subțire; cum mă mă-
nîncă puțin capul, trebuie numaidecît să mă scarpin.

TITANIA

Nu vrei puțină muzică, iubite?

DEMETRIUS

Lysander, bun de gură, slab la faptă!
Hai, lașule! Vorbește! Nu-mi răspunzi?
În care tufă capul ți-l ascunzi?

PUCK

Poltron ce ia de martore pe stele
Și fuge-apoi de groaza spadei mele!
Tu povestești cu tufe; te lauzi
Că lupți cu mine, și nu vii! Hei, n-auzi?
Am să te bat, copile, cu-o nuia!
Cel care trage spada-n contra ta
Se necinstește!...

DEMETRIUS

Acolo erai?

PUCK

Da! Ia-te după glasul meu, de vrei
Să pui curajul tău la încercare!

(*Ies.*)

(*Se-ntoarce Lysander.*)

LYSANDER

Mereu mă strigă, merg pe urma lui
Și când îl caut, ia-l de unde nu-i.
Mișelul e mai iute de picioare,
Am alergat cît am putut de iute,
Dar aleargă mai iute, ticălosul!
Am rătăcit pe căi necunoscute
Și grele, fără să-mi răzbur ponosul!
Simt că un somn de neînvinș mă fură.

(*Se culcă la pămînt.*)

O, vino mai degrabă, dulce zi!
Îndată ce lumina ta cea sură,
Căzînd pe ochii mei, mă va trezi,

Îl voi afla pe cel ce mă desfide
Și spada între noi doi va decide!

(*Adoarme.*)

(*Puck și Demetrius se-ntorc.*)

PUCK

Hoho! Hoho! Poltron, de ce nu vii?

DEMETRIUS

Așteaptă dacă ai curaj. Ți place
Să fugi mereu cînd colo, cînd dincoace,
Nu îndrăznești să stai pe loc, și nici
Să-mi stai în față! Unde ești?

PUCK

Aici!

Pofteste!

DEMETRIUS

Rîzi de mine! Dar să știi
Că-mi vei plăti-o scump mină dimineață
De ne-om găsi vreodată față-n față!
Te las de-acuma. Poți să-ți vezi de cale
Fiindcă oboseala mă doboară,
Dar mîine, unul din noi va să moară!

(*Se culcă la dreapta și adoarme.*)¹

(*Intră Helena.*)

HELENA

O, noapte tristă, fără de sfîrșit!
O, de s-ar scurge ceasurile tale!

¹ În original: „Se culcă și adoarme.” (n.r.).

DEMETRIUS

O, da, deși o iai sub scutul tău!

HELENA

O, Hermia-i cumplită la mînie!
La școală toate îi știam de frică
Și-i foarte rea, cu toate că e mică!

HERMIA

Iar mică, și mai mică, și tot mică!
Și voi răbdați să fiu hulită-asa?
Stai că-i arăt eu ei acum!

LYSANDER

În lături,
Pitice! Stîrpitură! Poponet!

DEMETRIUS

Ești prea-ndatoritor cu-o fată care
Ți-arată numai ură și dispreț!
Dă-i pace! Nu vorbi despre Helena!
Nu te mai face-apărătorul ei!
De nu te-astîperi, vei plăti-o scump...

LYSANDER

A, ameninți! Atîta mai lipsea!
Urmează-mă, de ai curaj, iubite,
Și vom vedea a cui va fi Helena!

(Lysander și Demetrius ies.)

HERMIA

Din vina ta se bat. Stai! De ce pleci?

HELENA

Nu! Nu! Mă tem de tine. Tu mă-ntreci

La mîini, eu însă am picioare lungi,
Încearcă dacă poți dar să m-ajungi!

(Iese alergînd în drăcapta.)

HERMIA

Mă minunez și nu știu ce să spun!

OBERON

(iese din ascunzătoarea lui)¹

Vezi, Puck, urnarea neghiobiei tale!
Cînd nu dai greș, întotdeauna pui
O nouă drăcovenie la cale!

PUCK

Mă iartă, Crai al umbrelor, dar nu-s
De data asta chiar eu vinovatul.
Am căutat să-ți împlinesc cuvîntul,
Mi-ai spus că-l voi cunoaște pe veșmîntul
Lui de atenian, — și, de l-a-mpins păcatul
Să fie altul cel vrăjit de mine
E tot un atenian în adevăr.
Și-apoi îmi pare-asa nespuse de bine
Să-i văd pe ambii cum se iau de păr!

OBERON

Tu-i vezi acum pe amîndoi rivalii,
Sînt gata să se-ncaiere. A'leargă
Și-acopere-nstelata boltă largă
C-un pîlc de ceață grea și-ntunecată
Ca Acheronul, și îndepărtează-i
Pe luptători, așa ca să nu poată
Să dea unul de altul. Imitează-i
Cînd glasul lui Lysander, plin de ură,
Sfidînd din umbră pe Demetrius;
Cînd strigă ca Demetrius și-njură
Și-aruncă lui Lysander zeflemele

¹ Indicația nu figurează în original (n.r.).

Mi-ești dragă, și mă jur pe viața mea,
Pe-această viață ce ți-o dăruiește,
Să dovedesc de mincinos pe-oricine
Cutează-a spune că tu nu-mi ești dragă!

DEMETRIUS

Ți-o jur că te iubesc mai mult ca el!

LYSANDER

De este-așa, hai, vin' de fă dovada!

DEMETRIUS

Sînt gata.

HERMIA

Dar, Lysander, ce-nsemnează
Aceasta?

LYSANDER

Pleacă, etiopiancă.

DEMETRIUS

O, nu! Viteazul nu va trage spada!
Se laudă că vrea să mă atace,
Dar stă pe loc.

LYSANDER

(Hermiei.)

Pisică! Scaii! Dă-mi pace!
Ori că de șerpi de tine-am să mă scutur.

HERMIA

Vai ce minie! Ce ți-a căsunat,
Iubitule?

LYSANDER

Iubit? Piei, tartoriță!
Să piei, scribavnică licoare, piei!

HERMIA

Glumești, firește!

HELENA

Da, și tu la fel.¹

LYSANDER

Demetrius, îmi țin cuvîntul dat!

DEMETRIUS

Te leagă-n scris. Ori, altfel, nu te cred.
Căci prea te văd legat de mîini gingașe.

LYSANDER

Ce-ai vrea? S-o bat, s-o chinui, s-o omor?
Nu pot, chiar de-o urăsc, să-i fac vreun rău.²

HERMIA

Ce rău să-mi faci, mai aprig decît ura?
Să mă urăști! De ce? De ce, iubite?
Nu-s Hermia eu? Și nu ești tu Lysander?
Frumoasă cum am fost sînt și acum.
Cu-atîta dor ast'noapte mă-ndrăgiseși
Și tot ast'noapte, cu atîta zor
M-ai părăsit! Să cred, Doamne păzește,

¹ Ultimele 5 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

² Ultimele 3 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

E faptă demnă de-oameni cumsecade
Să-și bată joc de-o fată și s-o facă
Să plîngă-amar, doar ei ca să petreacă?
Demetrius, fii sincer, tu iubeai
Pe Hermia: ți-o dau, poți să ți-o iei,
În schimb tu lasă-mi mie pe Helena
Și nu va fi un om pe lumea-ntreagă
Mai fericit ca mine în Atena!

HELENA

O, ticăloșii! Cum mă rabdă firea!

DEMETRIUS

Voi fi, iubito, dar s-a dus iubirea
Ca un pribeag ce-și vede rătăcirea
Și se întoarce iar la scumpa-i țară,
Așa mă-ntorc eu la Helena iară,
Spre-a rămînea la ea de-aci-nainte.

LYSANDER

O, nu-i adevărat! Heleno! Minte!

DEMETRIUS

Ia seama la ce spui, să nu plătești
Prea scump aceste vorbe nebunești.
Dar iată-ți pe Hermia. Mergi la ea!

(*Intră Hermia din stînga.*)¹

HERMIA

Tu, noapte, ne lipsești de simț perechea
De ochi, și-n schimb ne agerești urechea;
Nu ochii îmi călăuziră pasul,
Urechea mea ți-a prins, Lysander, glasul
Și-i mulțumesc... Dar unde-ai dispărut?

¹ În original: „*Intră Hermia.*” (n.r.).

LYSANDER

N-am mai rămas, fiindcă n-am mai vrut.

HERMIA

Lysander totuși cred că trebuia
Să mai rămînă.

LYSANDER

Nu-i îngăduia
Iubirea să rămînă. Da, iubirea
Helenei care-ntrăce-n strălucirea
Acestei mîndre nopți de stele plină
Și-ntunecă toți ochii de lumină.
De ce mă cauți dar, cînd vezi prea bine
Că ura m-a făcut să fug de tine?

HERMIA

O, nu se poate să gîndești așa!

HELENA

E-amestecată în complot și ea!
Pricep acuma. S-au vorbit toți trei
Să facă haz pe socoteala mea!
O, Hermia, te-ai înțeles cu ei,
Ingrato! Asta nu-i prietenie!
Nu-i demn de-o fată! Este-o infamie!
Uitat-am clipele cînd stam de taină
Și ne legam surorii? Acele clipe
Cînd vremea o muștram că-i prea zorită
Să ne despartă? Școala și toți anii
Copilăriei crude i-ai uitat?
Ca două născocite zeități
Brodau la un gherghef aceeași floare
Și amîndouă stam pe-aceeași pernă¹,

¹ Shakespeare prezintă sistemul elin de învățămînt după modelul celui englez contemporan lui (n.r.).

DEMETRIUS

Și de-aș putea, m-aleg cu vreo răsplată?

HERMIA

Cu-aceea ca de-acuma niciodată
Să nu ne mai vedem, și de-i în viață
Sau mort Lysander, să-mi lipsești din față!

(Iese prin fund la stînga.)¹

DEMETRIUS

S-o urmăresc ar fi zadarnic chin,
Mai bine stau și m-odihnesc puțin.
Povara suferinței e mai grea,
Cînd somnul uită vama să și-o ia,
Dar poate, de-l aștept, tot va să vină
Să-mi împrumute-o clipă de hodină.

(Se culcă în dreapta și adoarme.)²

OBERON

(intră din nou)

Puck, ce-ai făcut? Ai încurcat-o, Puck.
Ai folosit greșit vrăjitul suc,
Schimbînd prin lipsa ta de chibzuință
Iubirea-adevărată-n necredință.

PUCK

Așa e scris, ca pentru-un credincios
Să-și calce milioane jurămîntul!

OBERON

Mergi în hățiș, mai repede ca vîntul,
Cutreieră-l și află pe Helena.
Pe-aceă frumoasă fată din Atena

¹ În original: „Iese.” (n.r.).

² În original: „Se culcă.” (n.r.).

Ce plînge și se zbuciumă amar,
De tînărul acela înșelată...
Mergi și ad-o printr-o vrajă-acila mine.
Eu-l voi vrăji pe dînsul, pînă vine.

PUCK

Plec, zbor mai abitir ca o săgeată
Din arcu celui mai dibaci tatar!

(Iese prin dreapta.)¹

OBERON

Floare, care-ai singerat,
Ămor cînd te-a săgetat,
Sucul tău pe ochi i-l pui
Să-i apară draga lui
Cum străluce sus, în cer,
Venus plină de mister!
Cînd te vei redeștepta
Și la ea te vei uita
S-o implori, s-o rogi, s-o cei
Și să mori de dragul ei!

(Puck se reîntoarce.)

PUCK

Crai al neamului de zîne,
Iat-o pe Helena, vine.
Tînărul de mine uns
Îi cerșește un răspuns.
Ce nebuni, ah, uneori
Sînt sărmanii muritori!

OBERON

Treci aici. Cu larma lor
Au să-l sperie din somn.

¹ În original: „Iese.” (n.r.).

fameliunea dumitale. Amabilitatea matale, te asigur,
mi-aduce lacrimi în ochi. Doresc să facem cunoștință
mai de-aproape și cu mățulă, scumpe Firicel-de-Muștar!

TITANIA

Veniți acum și-l duceți la culcare!
Scăldată-n lacrimi însă luna-mi pare,
Și când ea plînge, plîng florile toate
De jalea vreunei fete înșelate!
Un farmec lege-i limba și-l adoarmă!
Purtați-l lin de tot și fără larmă!

(Ies toți.)

*(Toți intră sub umbrarul ce se deschide în fund.
Raze de lună verzi, roșii și vioarii se amestecă-ntre
ele. Când au intrat cu toți, umbrarul se închide.)*

SCENA 2

Intră Oberon.

OBERON

Sînt curios să știu de s-a trezit
Titania din somn, și ce făptură
De care ea pe loc s-a-ndrăgostit,
S-a arătat întii vederii sale?

(Puck vine din fund.)

Dar iată-l pe zburdalnicul meu crainic.
Ei, să vedem acum ce ispravă
Ai pus în noaptea-aceasta tu la cale?
Și ce s-a petrecut aci-n dumbravă?

PUCK

Stăpîne, prea frumoasa ta Titanie
Sa-ndrăgostit, iertați, de o dihanie.

¹ Indicația nu figurează în original (n.r.).

Pe cînd dormea-n culcușul ei aici,
O șleahță de meșteșugari calici,
Bieți derbedei ce-abia cîștig-o pîine
Prin cârciumile-Atenei, de-azi pe mîine,
S-au adunat, vezi Doamne, să repete
O comedie ce-au de gînd s-o joace
În seara nunții ducelui Atenei.
Cel mai nerod, podoabă astei cete
De nătărăi, acela care face
Pe Pyram, intră la sfîrșitul scenei
Aci-n tufiș, pe cîteva minute...
Eu prind prilejul și pe umeri iute
I-aplic un drăgălaș cap de măgar...
Nu peste mult, comediantul meu,
Vrînd să răspundă Thisbei, intră iar.
Dar cînd îl văd cum îl schimbasesm eu,
Ca lișiți cînd presimt un păsărar
În ascunzișul lui, mai bine-aș spune
Ca ciori ce umplu de crîncănituri
Și mătură văduhu-n zbor, nebune,
La zgomotul unei detunături,
Așa o iau înspăimîntați la goană,
Mîncînd pămîntul bunii mei prieteni.
Eu, după ei, și-i fugăresc o toană
Prin mărăcini, ciulini, hățisuri, cetini
Și-n spaima lor îi fac să vadă-n toate
Și pretutindeni duhuri necurate.
Să dea din colț în colț și-n crengi să-și lase
Fișii întregi din straietele soioase,
Pe cînd amantul Thisbei îi așteaptă
Nebănuind ce s-a-ntîmplat cu ei.
Titania atunci se redeșteaptă
(Precum era de așteptat) și-astfel
Zări și îndrăgi pe-acest măgar.

OBERON

E mai frumos de cum crezusem, dar
Pe tînărul acela din Atena
L-ai fermecat cu suctul, cum ți-am spus?

BOTTOM

Ce să vezi? Ia, un cap de măgar! Pe-aldumitale, nu-i așa?

(Quince se întoarce.)

QUINCE

Zei cu tine, Bottom. Zei cu tine! Ești transformat!

(Pleacă.)

BOTTOM

Acum înțeleg cușiretenia lor. Vor să facă din mine un măgar, ca să mă speie, dacă s'ar putea. Dar n-am să plec de-aici, uite-așa. Am să mă plimb în sus și-n jos, ca să vadă ei că nu mi-e frică.

(Cântă.)

Mierloiu-n negru înveșmîntat,
Portocaliu la cioc,
Și sturzul meșter la cîntat,
Sticletele la joc...

TITANIA

(deșteptîndu-se)

Ce înger mă deșteaptă dintre flori?

BOTTOM

(cîntînd)

Vrăbițele și cinteza,
Cristeiu, cucul sur...
Ce bărbătel ar cuteza
Să-i afle vreun cusur?

Și-n adevăr, cine-ar putea să-și pună mintea cu o pasăre așa de smintită, cînd îți strigă în față: cucu!

TITANIA

Mai cîntă, muritor frumos, mai cîntă!
Cîntarea ta auzul mi-l încîntă
Și ochii mi-s orbiți de-a ta făptură!
M-ai cucerit la cea dintîi vedere
Și inima mea dornică îmi cere
Să-ți jur că te iubesc peste măsură!

BOTTOM

Pare-mi-se, doamnă, că nu prea ai cuvînt să-mi vorbești astfel; dar, la drept vorbind, mintea și dragostea nu prea fac tovărășie-n ziua de astăzi. Vedeți că mă pricep la glume cînd vreau.

TITANIA

Ești înțelept pe cît ești de frumos!

BOTTOM

Asta nu. Nu-s nici una, nici alta. Dar de-aș avea destulă înțelepciune să pot ieși din pădurea aceasta, aș fi destul de înțelept ca să mă folosesc de ea!

TITANIA

O, nu dori să pleci de lîngă mine,
Chiar fără voia ta te voi reține.
Eu sînt din altă lume, sînt din țara
În care înfloarește veșnic vara,
Și uite! Te iubesc! O, vin' cu mine,
Vei fi slujit de ceata mea de zîne
Ce-ți vor aduce perle din abisuri,
Și-ți vor cînta cînd, desfătat de visuri,
Vei adormi pe așternut de flori
Și te voi face-apoi să nu mai mori,
Să fii asemeni unui duh din aer!

fereste, un leu printre femei, e ceva grozav! Nu e pe lume frică mai înfricoșată ca leul viu, și cată să ținem sama de asta.

SNOUT

"Să se scrie un alt prolog ca să se arate că nu e leu adevărat.

BOTTOM

Da, și cel care-l joacă să-și spună numele și să facă așa ca să i se vadă fața prin gura leului. Prin coama leului să vorbească. Să spună, de pildă: „Doâmnelor!” sau „Frumoaselor doâmnelor!”, sau „V-aș recomanda” sau „V-aș ruga să nu vă spăriați”, „Să nu tremurați. Dacă v-ați închipui că sint leu în carne și-n oase, aș muri de neaz. Nu sint așa ceva. Sint om ca toți oamenii.” Și aci să și dea pe față numele. Să spună răspicat: „Sint Snug, împlăru!”

QUINCE

Bun. Așa să fie. Dar mai sint două lucruri grele de făcut. Mai întâi, cum aduci, mă rog, luna-n casă? Știți doar că Pyram și Thisbea se-ntîlnesc noaptea pe lună?

BOTTOM

Un calendar! Un calendar! Căutați în almanah! Căutați luna! Găsiți lumina luni!

QUINCE

Da, e lună mîine seară.

BOTTOM

Atunci n-aveți decît să lăsați o fereastră deschisă în odaia în care jucăm. Luna va bate prin fereastră.

QUINCE

Da. Sau unul din noi ar putea să intre în scenă cu o crosnie de mărăcini și un felinar și să spună că el desfigurează și reprezintă luciul luni. Alta, la rînd. Ne treluie un zid în odaia cea mare, deoarece, după cum spune istoria, Pyram și Thisbea își vorbesc prin crăpătura unui zid.

SNUG

Nu vom putea nicicum să aducem cogeamite zid pe scenă. Ce zici de asta, Bottom?

BOTTOM

Se poate prea bine ca cineva să facă zidul. N-are decît să se minjească cu puțin moloz și tencuială, și să-și răsfire degetele uite-asa: prin deschizătura acestora vor șopti Pyram cu Thisbea.

QUINCE

Atunci, toate merg strună. Haideti, stați jos, copii ai mamelor voastre, și începeți repetiția. Pyrame, dumneata începi. După ce-ți sfirșești tirada, treci după tufiș și așa fiecare la rîndul său.

PUCK

(apare în fund la stînga)

Ce nătărăi fac larmă-asa de aproape
De leagănul Crăiesei? Ce? Teatru?
Atunci să fac și eu pe spectatorul,
Și chiar pe-actorul, dacă am prilej.

QUINCE

Începe, Pyram, Thisbea înaintează.

PYRAM

(Bottom.)

Ah, aceste flori, o Thisbea, cu miresmele grețoase.

Te las. Mărturisesc, nu m-așteptam:
Așa se poart-un cavaler de neap?
Se poate ca o fată părăsită
De-amantul ei să fie-așa jignită
Și luată-n ris de-un alt bărbat?

(Iese.)

LYSANDER

Ea pleacă
Și n-a văzut-o pe Hermia. O, dacă
Nici eu n-aș mai vedea-o niciodată!
Și mierea, cât de miere-i, ți se-apleacă;
Cei care-ntr-o credință nu mai jură
Mai aprig decât alții-i poartă ură,
Și alții te-or urî, stinsă credință,
Dar ură ca a mea-i peste putință.¹
De-acum închin Helenei tot ce firea
Mi-a hărăzit ca daruri, viața toată
Mi-o voi jertfi să-i cuceresc iubirea!

(Pleacă pe urma Helenei.)²

HERMIA

Vai, ajutor, Lysander! Ajutor!
O smulge acest șarpe-ngrozitor.
O, fie-ți milă... Doamne, ce-am visat?
Mă vezi? De spaimă tremur toată încă!
Lysander dragă!... Se făcea că vine
Asupra mea un șarpe-nfricoșat
Și că-mi cuprinde inima și-o mîncă,
Iar tu privești sîrîzător la mine,
La chinul morții-n care eu mă zbat...
Lysander, unde ești? Ce?... Ai plecat?
M-ai părăsit, Lysander?... Nu se poate!
Lysander dragă, te implor pe toate

¹ Ultimele 5 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

² În original: „Iese.” (n.r.).

Iubirile din lume!... Nu-mi răspunde?
Atunci, da, m-a lăsat... s-a dus... dar unde?
Se poate, vai, să-și calce el cuvîntul?
Merg să-mi găsească iubitul sau mormîntul!

(Iese.)

HERMIA

Lysander dragă, fie-așa cum zici,
Eu mi-am ales culcușul meu aici
Pe-acest răzor... Tu unde-ți vei așterne?

LYSANDER

Aceste flori ne vor sluji de perne:
O inimă, un pat și o credință!

HERMIA

O, nu, Lysander! Nu e cu putință:
De ții la mine, să dormim răzleți!

LYSANDER

Nu bănuieșlesul vorbeii mele.
Amorul se rostește-așa cum știe.
Voiam să spun, iubita mea Hermie,
Că inimile noastre-s între ele
Unite, că e una-a lor credință
Făcînd din noi o singură ființă.
Deci lasă-mă alături să mă-ntînd
Că nu mă-ntînd prea mult, și nu te mint.

HERMIA

O, ce draguț împărechezi cuvinte!
Aș fi nebună de-aș fi vrut să spun
Măcar o clipă că Lysander minte!
Dar, scump Lysander, fii așa de bun
Din dragoste, ca și din curtenie,
Treci mai departe, dar nu mai departe
Decît o bună creștere despărte
Pe-un soț de viitoarea lui soție...
Adio, drag Lysander, noapte bună!
Dea cerul ca iubirea-ți să n-apună
Decît cînd scumpa-ți viață va apune...

LYSANDER

Înalt și eu aceeași rugăciune:
Cînd nu te-oi mai iubi, mă ieie Domnul;
Te înveșmînte-acum, în tihna-i, somnul.

HERMIA

Ba, jumătate diuizarează cază
Pe ochii celui ce-așa-mi urează!

(Amîndoi se cuă și adorm.)

PUCK

(Intră prin fad, în stînga)¹

Prin pădure, pest tot,
Am umblat și n-am găsit
Pe-atenian-afurisi
Pe ai cărui ochi i pot
Pune sucule cel vijit.
Noapte și tăcere.. Dar
Cine doarme-aci-numbrar?
Cel de care îmi vrbi
Oberon că n-ar iui
Ticălosul, pe-atenina!
Și dincoace doarm dulce
Și nenorocita fată
Pe pămîntul ud și rece!
Uite, n-a-ndrăzni, sarma.
Lîngă dînsul să s culce...
Gogomanule! voi trece
Farmecul asupra t,
Cînd te vei redeșpta,
Dragostea alunge-ți somnul
De pe ochi... Te vi trezi
Cînd eu nu mai sit aci!
Chiar mă duc să-i caut Domnul!

(Pl-acă prin mijloc în snga.² Intră Demetrius și
Helena, cergînd.)

¹ În original: „Intră Puck.” (n.r.).

² În original nu se indică dît „Iese.” (n.r.).

Ni-i dat iubirea să iscăm din grații,
Nu-n bătaii s-o smulgem, ca bărbații.

(Demetrius iese.)

Te-oi urmări și-oi face rai din iad,
Ucisă de cel drag de-ar fi să cad.¹

(Iese.)

OBERON

Mergi, nimfă-n pace! Lasă-l tu pe mine!
Nu va ieși din codru pîn'voi face
Ca tu să fugi de el, el după tine!

PUCK

(vine din adîncime cu o floare mare, roșie)²

OBERON

Bine-ai venit, hai-hui! Adus-ai floarea?

PUCK

Da, iat-o!

OBERON

Dă-mi-o, rogu-te, încoace.
Cunosc un loc ferit și singuratec,
Plin de mireasma cimbrului sălbatec,
Și unde cresc crăițele înalte,
Și viorica cea tremurătoare.
E-umbrit de rug cu-ntunecată floare,
De trandafiri, mușcați și rouruscă.
Aicea, legănată lin de zîne,
În cuibu-i parfumat de flori, îi place
Titaniei să doarmă-n nopți senine;

¹ Ultimele 4 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

² Shakespeare indica numai: „Intră din nou Puck.” (n.r.).

Aici își lasă smălțuita piele
Șopîrla, strai destul de larg să-mbrace
Pe-oricare dintre zînele acele.

Aici voi aștepta s-o ung pe gene
C-un strop din suc al aștei buruiene,
Umplîndu-i ochii ei cu fel de fel
De năluciri nebune. Ia din el
Și tu un strop, și cată prin poiană
Pîn'ce-ntîlnești o mîndră-ateniană
De-un tînăr atenian înamorată,
De care el vrea cu-orice preț să scape.
Mergi și, cînd doarme, unge-l pe pleoape
Cu buruiana această fermecată.
Dar să purcezi cu-atîta iscusință
Încît, firește, cea dintîi ființă
Pe care-o va zări, să fie ea.
Îl vei cunoaște după-mbrăcămîntea
Lui de-atenian. Fă tot ce-ți spun, așa
Ca el de dragul ei să-și piardă mîntea,
Precum ea și-o pierdu de dragul lui...
Mă vei găsi aici mai înaintea
Cîntatului. Mergi dar și ia aminte!

PUCK

Stăpînul meu feeric, vorba ta
Se va-mplini aîdomă cum spui!

(Oberon se ascunde-n dreapta-n țală și stă la pîndă.)¹

SCENA 3

O altă parte a pădurii.

TITANIA

(vine cu zînele ei din fund, în stînga)

Acuma, zîne, cîntecul și hora!
Și toate-apoi la rostul tuturor!

¹ În original indicația e numai: „Ies.” (n.r.).

Ti-adaci aminte tu de ziua cînd
 Stam noi pe-un promontoriu, — și cîntînd
 Veni acea sirenă pe-un delfin,
 Un cîntec dulce și așa de lin,
 Că amuți războinica fanfară
 A mării, și, desprînși, alunecară
 Vreo doi luceferi din înaltul zării
 Spre-a asculta cum cîntă fata mării?

PUCK

Mi-aduc aminte.

OBERON

Tot atunci văzui
 (Tu nu puteai să-l vezi) cu arcul lui
 Pe-Amor zburînd între pămînt și lună,
 Tîntind cu ochiul ager pe-o frumoeasă
 Vestală ce-n apus sedea pe-un tron.
 Și cum întinse arcul, Cupidon
 Putea răni cu sprintena-i săgeată
 Un milion de inimi dintr-o dată;
 În casta rază-a lunei umezi însă
 Văzui săgeata lui de pară stinsă
 Și fata de-mpărat trecu senină
 Ca o fecioară candidă, străină
 De dragoste... Dar eu atunci văzui
 În care loc pică săgeata lui:
 Căzu-n apus, pe-o mică buruiană,
 Cu albe flori, dar de-a săgeții rană
 De-atuncea roșii... Fetele, lațară,
 Îi zic „năvalnic”. Du-te, așadară,
 Și adă-mi-o. Ți-am arătat-o o dată.
 De picuri, la bărbați sau la femei,
 Pe ochii lor închiși, cînd somnu-i fură,
 Un strop din suculel fermecat al ei,
 Se-ndrăgostesc de cea dintîi făptură
 Pe care-o văd cînd setrezesc din somn...
 Aleargă dar, și adă-mi buruiana
 Și fii-napoi, pîn'ce Leviatanul
 Înnoată preț de-o leghe... Haide, du-te!

PUCK

Încing pămîntu-n treizeci de minute!

(Puck iese; se crede zburînd în adîncime, de la dreapta spre stînga.)¹

OBERON

Avînd această buruiană, cînd
 Titania adoarme, umezesc
 Pleoapele-i c-un strop din suculel ei,
 Și-orice-ntîlnește-apoi cînd se deșteaptă
 (De-ai fi un leu, un lup, un urs, un taur,
 Un cimpanzeu sau un balaur),
 Și-l urmărește-aprinsă de iubire,
 Și pînă cînd o fac să-și vină-n fire
 (Ceea ce pot cu-o altă buruiană).
 O vom șili să-mi dea pe pajul ei...
 Dar cine vine?... Nevăzut cum sînt,
 Voi sta puțin s-aud cam ce-au să-și spună.

(Între Demetrius și Helena din dreapta.)²

DEMETRIUS

Nu te iubesc, dă-mi pace, unde sînt
 Lysander și Hermia cea frumoasă?
 L-aș omori, că dînsa mă omoară.
 Tu m-ai vestit de fuga lor aci,
 Eu am venit să caut pe Hermia
 Și în zadar o caut; n-o găsesc.
 Te du! și nu-mi tot mai aține calea!

HELENA

Dar tu m-atragi, magnet necruțător,
 Și nu ee-i fier atragi, ci inima-mi,
 Mai pură ca oțelul. Te dezbară

¹ Indicația lui Shakespeare era numai: „Iese.” (n.r.).

² În original: „Între Demetrius și Helena, urmărindu-l.” (n.r.).

ZÎNA

Ah, uite și pe mîndra mea stăpîină!
Oh, dacă n-ar zări-o Craiul tău!...

SCENA 2

*Oberon intră cu alaiul său prin dreapta, Titania
cu al ei din stînga.*

OBERON

Aici, pe lună, ne-ntîlnim cam rău,
Titania, semețo!

TITANIA

Oberon!

Gelosul! Haidem, zîno, să fugim:
Jurată sînt să ocolesc pe veci
Tovărășia și-așternutul său.

OBERON

Nesocotito! te grăbești să pleci?
Ce? Nu mai sînt eu oare soțul tău?

TITANIA

Atunci eu s-ar cădea să-ți fiu soția,
Dar știm că, părăsind împărăția,
Tu zile-ntregi, sub chipul lui Corin,
Cîntași pe fluier versuri de amor
Culcat pe al Philidei sîn de crin.
De ce te-ntorci acum cu-atîta zor
Din ale Indii plaiuri depărtate?
Ori pentru mîndra amazoană, poate,
Războinica-ți ibovnică-ngîmfată

Ce se mărită cu Theseu, și vii
S-aduci belșug în căsnicia lor?

OBERON

Mai îndrăznești, Titanio, să-mi faci
Mustări că sînt iubit de Hippolyta,
Cînd știm ce mult tu pe Theseu îl placi?
Nu tu l-ai sinuls pe-o noapte înstelată
De lîngă Perigenia-nșelată
De el? Și, spune, cine l-a făcut
Să-i calce jurămîntul dat Egleei
Și-Ariadnei, și-Antiopei. — spune!

TITANIA

Părerii și născociri de om gelos!
Din toiul verii nu ne-am mai văzut
În văi, în lunci, în huciuri, la izvoare,
Și nici pe țărmul nisipos de mare.
Să ne jucăm zburdalnicele hore
La suieratul harfelor sonore
Eoliane, — fără ca deodată
Tu să nu vii cu certurile tale,
Să nu ne tulburi veselie toată...
De-aceea, mînios peșemne, vîntul
Că n-ascultăm la cîntecele sale,
Sorbim din ape neguri otrăvite
Care-au făcut, acoperind pămîntul,
Și cele mai nepricopsite girle
Să rupă malul și să se azvîrle
Din albia umflată de trufie...
Zadarnic boii îndurat-au jugul,
Zadarnic omul asudă cu plugul,
Căci griul verde putrezi-n cîmpie
Pîn'ce să prindă spic, și e pustie
Pășunea, corbii-n cete nesfîrșite
S-abat pe cîmpul plin de moarte vite...
Popicele în glod zac îngropate,
Poteciile sînt părăsite toate
Prin lunci, prin luminișuri, prin poiene,

QUINCE

Să ne-nțilnim la stejarul ducelui.

BOTTOM

Venim, venim, orice s-ar întâmpla!

ACTUL II

SCENA 1

O poiană lângă Atena.

În fund un drum pînă din care coboară două poteci, una spre dreapta, alta spre stînga. La mijloc, în stînga, un tîșpan mic, umbrit de tufe înflorite, unde adoarme Titania și e fermecată cu buruiana dragostei de Oberon. Noapte. Palide dungi de raze lunare printre frunzele copacilor. Stele. Luminițe rătăcitoare. Fișii de neguri plutitoare. Licurici.¹

Între Puck. O zîna din cealaltă parte.

PUCK

(din stînga)²

Hei, spiriduș! Unde te duci?

ZÎNA

Peste văi, colini,
Mărăcini, hîrtoape,
Țarcuri și grădini,
Prin foc și prin ape,
Trec plutind și-ntrec în zbor
Globul lunei plutitor,
Și stropesc cu rouă rece
Cercurile ce le lasă
Doamna zînelor cînd trece

¹ În original Shakespeare notează numai: „O pădure lângă Atena”. Restul indicației aparține lui St. O. Iosif și e adaptată necesităților scenei moderne (n. r.).

² Indicația nu figurează în textul shakespearian (n. r.).

BOTTOM

O, are să fie nevoie de ceva lacrimi ca să iasă bine rolul ăsta! De l-oi juca eu, n-am să cruj de loc o hii adunării! Voi stîrni o furtună de lacrimi, voi geme cumsecade... Cu toate că mai drag mi-ar fi să joc p-un tiran! Sînt în stare mai bine ca oricine să fac pe Herculea! E un rol ăsta în care toate se prăvălesc și se duc de rîpă!...

Dar stîncă se prăvale
Sfîrmînd ce-i iese-n cale,
Răzbubuiind în treacăt
Și sparge orice lacăt,
Iar Phoebus ne desfide
Din caru-i de lumină
Și-mbină și dezbină
Destinele stupide!...

E frumos, hai?... Zi acum pe ceilalți confrăți. Iată ce ton trebuie să ia Herculea sau un tiran oarecare: amarezul e mai dulceag, mai plîngător...

QUINCE

Francisc Flute, cîrpaci de foale!

FLUTE

Aci!

QUINCE

Dumneata vei juca pe Thisbea.

FLUTE

Cine-i Thisbea? Vreun cavaler rătăcitor?

QUINCE

Nu; Thisbea e domnița pe care Pyram trebuie s-o iubească.

FLUTE

Ba nu, zău, rogu-te, nu mă face să joc un rol de femeie, că, uite, încep să-mi de-a tuleiele...

QUINCE

N-are a face; ai să joci cu mască și-ți vei subția glasul cît vei putea mai tare.

BOTTOM

Dacă pot să pun mască, lasă-mă pe mine să joc și rolul Thisbei! Am să-mi fac un glăscior îngrozitor de subțire: „Thisbea! Thisbea! Ah, Pyramé! Scumpul meu dulce! Thisbea ta, iubita ta Thisbea!”

QUINCE

Nu, nu; dumneata ai să joci pe Pyram, și dumneata, Flute, pe Thisbea!

BOTTOM

Bine, fie. Treci la altul.

QUINCE

Robin Starveling, croitorul!

STARVELING

Aici, Petre Quince!

QUINCE

Robin Starveling, dumneata ai s-o joci pe mama Thisbei. Tom Snout, tu vei fi căldărarul.

HELENA

O, dacă
Aș ști cum să mă uit la el, să-i placă!

HERMIA

Deși-l gonesc și-l cert, el tot mă cere...

HELENA

Vai, plînsul meu nu are-acea putere!

HERMIA

Deși-i arăt dispreț, el mă slăvește...

HELENA

Eu îl slăvesc, el mă disprețuiește.

HERMIA

Ce-s vinovată eu, dacă-i nebun!

HELENA

O, de-aș putea și eu la fel să spun!

HERMIA

Ascultă, și fii veselă, Helena:
Eu și Lysander părăsim Atena.
Cînd pe Lysandru-ntîi eu l-am văzut,
Ce paradis orașul mi-a părut!
Și vezi, așa puternic e misterul
Amorului, că-n iad îmi schimbă cerul!

LYSANDER

Cuvintele Hermiei nu te mint:
Cînd mîine, în oglinda apei clare
Își scaldă Hebe fața ei de-argint;
Stropind cîmpia cu mărgăritare,
La ceasul cînd dorm încă cetățenii,
Ne furișăm prin porțile Atenei...

HERMIA

Și-n poienita unde amîndouă
Pe stratul de brîndușe plin de rouă
Ne hodincam în dimineți senine,
Mă va-ntîlni Lysandru-al meu pe mine.
Pe urmă, întorcîndu-ne privirea
De la Atena, vom căta aiurea
Prietenii noi, tovarășii străine...
Tovarășă de-amor, rămîi cu bine,
Te las, și facă-ndurătorul Joc
Demetrius al tău să-ți intre-n voie...
Lysander, nu uita... De-acuma cată
Să ne lipsim privirea însetată
De-amor, pînă ce noaptea va să vie.

*(Hermia intră-n palat.)*¹

LYSANDER

Îmi țin cuvîntul, scumpa mea Hermie!

*(Iese prin dreapta.)*²

*(Helena se îndreaptă spre palat, în vreme ce cortina
cade.)*³

HELENA

Cît poate fericirea să-i răsfețe!
Nu-s mai prejos de ea în frumusețe.
Dar ce folos? Demetrius nu se-ncrede
În ce știu alții, 'n ce Atena vede.
Robit de ochii Hermiei se-nșală
Cum eu, robită lui, cad în greșală.
Din tot ce-i scîrnăv, găunos — din pleavă,
Iubirea iscă preț și chip de slavă.
Ea nu cu ochii vede — ci cu gîndul.
Închipuindu-l orb, înaripîndu-l

¹ În original, numai: „Iese Hermia.” (n. r.).

² În original, numai: „Iese.” (n. r.).

³ Indicația aparține lui St. O. Iosif. În original, Shakespeare indica simplu: „Iese.” (n. r.).

Un lucru însă meritul mi-l crește:
 Hermia cea frumoasă mă iubește.
 Cum, deci să las eu drepturile mele?...
 Demetrius a izbutit să-nșele —
 O spun aci — pe fata cea frumoasă
 A lui Nedâr, Helena — și o lasă
 Acum să plîngă și să-i ducă dorul,
 Căci ea-l adoră și-azi pe-amăgitorul
 Acesta, ea-l adoră ca pe-un sfînt
 Pe-acest om crud, nedemn de crezămînt!

THESEU

Mărturisesc c-am auzit și eu
 Vorbindu-se de-aceasta; gîndul meu,
 Demetrius, era dorit să-ți ceară
 O lămurire; dar mă-mpresurară
 Atîtea treburi mult mai însemnate,
 N-avui răgaz să mă-ngrijesc de toate.
 Ci vino, tu, Egeu, și tu, băiete;
 Vreau să vorbesc cu voi mai pe-ndelete.
 Iar tu, frumoasă Hermio, alege:
 Ori îți supui voinței părintești
 A tale nazuri, ori, de nu voiești,
 Vei fi jertfită după vechea lege
 Ce în Atena-i încă în ființă,
 Și-a cărei imuabilă sentință
 Noi nu putem nicicum s-o îndulcim:
 Sau intri-n schit, sau dormi în țintirim.
 Să mergem, Hippolyta mea! Egeu,
 Demetrius, urmați alaiul meu:
 Am trebuință să vorbesc cu voi
 Asupra marilor serbări, și-apoi
 Purcede-vom așa cum legea cere...

EGEU

Supuși noi te urmăam, și cu plăcere!
 (Theseu, Hippolyta, Egeu, Demetrius și oamenii
 Curții ies.)

LYSANDER

Ei, dar de ce-ți păliră trandafirii
 Obrajilor?

HERMIA

Din pricina mîhnirii
 Că ochii mei, învăluiți de nori,
 Nu pot stropi aceste biete flori...
 Vai, din mulțimea cărților cetite,
 Din basmele ce-mi fură povestite,
 Știu că iubirea cînd e-adevărată
 În cursul ei e-ntr-una tulburată
 Și foarte rare-s zilele-i senine...
 De pildă, cînd o mare diferență
 De naștere... O! crudă suferință,
 Cînd cel iubit e mai prejos de tine!

LYSANDER

Cînd, altădată, iar, nepotrivire
 De ani...

HERMIA

Cînd bătrînețea se unește
 Cu tinerețea, ce nenorocire!

LYSANDER

Cînd unul din părinți nu se-nvoiește...

HERMIA

O, chin din iaduri! Să-ți alegi bărbat
 Prin ochi străini...

LYSANDER

Sau dacă s-a-ntîmplat
 Ca doi ce se iubesc să se aleagă,

THESEU

Adună, Philostrate, tot tineretul
Atenei la petreceri și la jocuri,
Deșteaptă-al veseliei duh zburdalnic,
Gonind melancolia, palid oaspe
Ce n-are nici un rost pe-aceste locuri.

(Philostrate iese.)

Cu spada te-am pețit eu, Hippolyto!
Iubirea, ca vrăjmaș ți-am cucerit-o;
Dar ziua nunții noastre vreau să fie
Prilej de pace și de bucurie!

(Intră Egeu, Hermia, Lysander, Demetrius.)

EGEU

O, slavă lui Theseu, marelui duce!

THESEU

Ce vești preabunul meu Egeu mi-aduce?

EGEU

M-aduce-obida, doamne, și mîniă:
Viu să mă plîng de fiică-mea, Hermia.
Demetrius, apropie-te. Iată
Stăpîne, cel pe care eu, ca tată,
Copilei mele l-am menit de mire.
Lysandre-apropie-te... Și, o, duce!
Apeasta-a scos pe fata mea din fire.
Da, tu, Lysander. I-ai trimis aceste
Scrișori, și-n nopți cu lună, sub ferestre
I-ai îngînat cu glas înșelător
Înșelătoare stihuri de amor;
Tu ai momit-o-n mreajă-ți cu inele,
Cu schimb de daruri, cu brățări din plete,
Cu fel de fel de vrăji și dragănele,
Solii primejdioase pentru fete.
Mi-ai scos din minți copila-ascultătoare

Și ascultarea ce-mi era datoare
Ai prefăcut-o-n oarbă răzvrătire.
De-aceea eu, stăpîne prea mărite,
Fiindcă ea nu vrea să se mărite
Cu tînărul ce eu i-l dau de mire,
Cer, după legea-Atenei care spune
Că tatăl de copilul său dispune,
Să-mi facă yoia, sau, dacă nu vrea,
Pe Thanatos¹ de mire ă și-l ia!

THESEU

Ce spui, frumoasă fată? Ești datoare
Să vezi un zeu în tatăl tău. El doar
Te-a înzestrat cu-al frumuseții dar...
În mîna lui ești ca un chip de ceară
Ce-i porți tiparu-n forma omenească:
El poate să-l păstreze-ori să-l zdrobească.
Demetrius e-un tînăr demn de tine.

HERMIA

Lysander e de-asemeni demn.

THESEU

Prea bine.

Dar tot e mai prejos ca el, că n-are
De partea lui pe tatăl.

HERMIA

O, de-ar vrea,

De-ar ști cu ochii mei să vadă tata!

THESEU

Să vadă ochii tăi cu judecata
Bătrînului tău tată, s-ar cădea!

¹ Zeul morții în mitologia elină (n.r.).

A
MIDSOMMER
Nights Dreame.

Actus primus.

Enter Theseus, Hippolita, with others

Theseus.

Mow faire Hippolita, our nuptiall houre
Drawes on apace: foure happy daies bring in
Another Moon: but oh, me thinks, how slow
This old Moon wanes; She lingers my desires
Like to a Step-dame, or a Dowager,
Long withering out a yong mans reuennew.

Hip. Foure daies will quickly sleepe these daies in nights
Foure nights will quickly dreame away the time:
And then the Moone, like to a silver bow,
Now bent in heauen, shal behold the aught
Of our solemnities.

The. Go Philostrate,
Stirre vp the Athenian youth to merriments,
Awake the pert and nimble spirit of mirth,
Turne melancholy forth to Funerals:
The pale companion is not for our pompe,
Hippolita, I woo'd thee with my sword,
And wonne thy loue, doing thee injuries:
But I will wed thee in another key,
With pompe, with triumph, and with reuelling.

*Enter Egeus and his daughter Hermia, Lysander,
and Demetrius.*

Ege. Happy be *Theseus*, our renowned Duke.

The. Thanks good *Egeus*: what's the news with thee?

Ege. Full of vexation, come I, with complaint
Against my childe, my daughter Hermia.

Stand forth Demetrius.

My Noble Lord,
This man hath my consent to marrie her.

Stand forth Lysander.

And my gracious Duke,
This man hath bewitch'd the bosome of my childe:
Thou, thou *Lysander*, thou hast giuen her rimes,
And interchang'd loue-tokens with my childe:
Thou hast by Moone-light at her window sung,
With fainting voice, verses of fainting loue,
And stolne the impression of her fantasie,
With bracelets of thy haire, rings, gawdes, conceits,
Knackers, trides, Nose-gaies, sweet meates (messengers
Of strong preuallment in inbarded youth)

With cunning hast thou filch'd my daughters heart,
Turn'd her obedience (which is due to me)
To stubborn harshnesse. And my gracious Duke,
Be it so she will not heere before your Grace,
Consent to marrie with *Demetrius*,
I beg the ancient priuiledge of Athens:
As she is mine, I may dispose of her;
Which shall be either to this Gentleman,
Or to her death, according to our Law,
Immediately provided in that case.

The. What say you *Hermia*? be aduic'd faire Maide,
To you your Father should be as a God;
One that compos'd your beauties; yea and one
To whom you are but as a forme, in waxe
By him imprinted; and within his power,
To leaue the figure, or disfigure it:
Demetrius is a worthy Gentleman.

Her. So is *Lysander*.

The. In himselfe he is.

But in this kinde, wanting your fathers voyce,
The other must be held the worthier.

Her. I would my father look'd but with my eyes.

The. Rather your eyes must with his iudgment looke.

Her. I do entreat your Grace to pardon me.

I know not by what power I am thus bold,
Nor how it may concerne my modestie
In such a p'refence heere to pleade my thoughts:
But I beseech your Grace, that I may know
The worst that may befall me in this case,
If I refuse to wed *Demetrius*.

The. Either to dye the death, or to abjure
For ever the society of men.
Therefore faire *Hermia* question your desires,
Know of your youth, examine well your blood,
Whether (if you yeeld not to your fathers choice)
You can endure the lierie of a Nunne,
For aye to be in shady Cloister mew'd,
To liue a barren sister all your life,
Chanting faint hymnes to the cold fruitlesse Moone,
Thrice blessed they that master so their blood,
To vndergo such maiden pilgrimages,
But earthlier happie is the Rose distill'd,
Then that which withering on the virgin thorne,
Grows, lutes, and dyes, to single blossoming.

T

Her.

Visul unei nopți de vară, sau, în traducere exactă, *Visul unei nopți de Sinziene*, e de fapt o fecie pentru care intriga rămîne un simplu pretext. Piesa păstrează unele caracteristici ale perioadei de început a creației shakespeareane, qui-pro-quo-uri asemănătoare celor din *Comedia erorilor*, numeroase versuri rimate. Dar elanul liric al versului, atmosfera feerică, de vis, anticipează marile lucrări ale teatrului shakespearean, ca de pildă *Furtuna*.

Intriga se întemeiază pe o îndepărtată tradiție folclorică, de origine păgînă, conform căreia în noaptea solstițiului de vară toate ființele capătă darul vorbirii.

Unii critici au identificat motive din comedia lui Shakespeare în *Parlamentul păsărilor* și în *Povestirile din Canterbury* ale lui Chaucer, în *Regina zînelor* a lui Spenser, în *Metamorfozele* lui Ovidiu (traduse de Golding în 1565), viața lui Tezeu povestită de Plutarch (*Viețile paralele* fusăseră traduse de North în 1579), însă, mai presus de orice identitate de motive, *Visul unei nopți de vară* se prezintă ca o piesă de o mare originalitate, prin tratarea personală a subiectului, prin modul în care sînt construite personajele și sînt folosite procedeele prozodice.

Piesa a fost scrisă, probabil, în 1595 (după alte opinii critice în 1590 sau 1591) și publicată în ediția in-quarto din 1600.

Ediția de față prezintă traducerea lui St. O. Iosif. Versurile care lipseau din versiunea marelui nostru poet au fost completate de Florin Tornea. S-au păstrat indicațiile regizorale, așa cum